

Balans

De balans geeft een overzicht van (de waarde van) de bezittingen van een onderneming (de activa) en van de bronnen waaruit deze bezittingen zijn gefinancierd (de passiva). De balans wordt meestal aan het begin van een jaar opgesteld en is altijd een momentopname. De belangrijkste begrippen op de balans zijn:

- *Activa*
De activa zijn de bezittingen van de onderneming. Je vindt de waarde van de activa terug op de linkerzijde (de actiefzijde of debetzijde) van de balans.
- *Passiva*
De activa (bezittingen) van de onderneming worden gefinancierd met kapitaal uit diverse bronnen. Dit kapitaal noemt men de passiva. Deze staan opgesomd aan de rechterzijde (de passiefzijde of creditzijde) van de balans. Vlottende passiva zijn schulden met een looptijd van ten hoogste een jaar.
- *Eigen vermogen*
Het eigen vermogen bestaat uit het aandelenkapitaal plus de reserves (ingehouden winsten). Anders gezegd: het verschil tussen de activa (bezittingen) en het vreemd vermogen. Het winstreserve is het deel van de reserves van een onderneming dat is gevormd door niet uitgekeerde (ingehouden) winst.
- *Vreemd vermogen*
Schulden op korte termijn (ook wel kort vreemd vermogen, kortlopende schulden, of vlottende passiva genoemd) zijn leningen met een looptijd van een jaar of korter. Schulden op lange termijn (ook wel lang vreemd vermogen) zijn leningen met een looptijd langer dan een jaar.
- *Vermogensverschaffers*
Vermogensverschaffers vallen uiteen in de verschaffers van het eigen vermogen van de onderneming (de aandeelhouders of eigenaren) en de verschaffers van het vreemd vermogen (de financiers: banken, crediteuren en anderen).
- *Crediteuren*
Leveranciers die op grond van hun leveranties een vordering op de onderneming hebben. Het gaat dus om nog niet betaalde rekeningen.
- *Debiteuren*
Debiteuren zijn afnemers van de onderneming die hun rekening nog moeten betalen. In de balans van een onderneming staat het totaal van de nog niet betaalde rekeningen opgenomen onder de post debiteuren. Het is een tegoed van de onderneming, en staat dus aan de actiefzijde van de balans.
- *Liquide middelen*
De liquide middelen bestaan uit de som van kasgeld en giro- en banksaldi, en de waarde van cheques en wissels van een onderneming.
Liquiditeit is het vermogen van een onderneming om op korte termijn aan zijn betalingsverplichtingen te voldoen.
- *Totale vermogen*
Dit is het totaal van het eigen vermogen en het vreemd vermogen, ofwel het balanstotaal.

Balans per 1 januari 2008

	Debet/activa	Credit/passiva
Voorraad	€ 50.000	
Eigen Vermogen		€ 60.000
Debiteuren	€ 20.000	
Crediteuren		€ 30.000
Liquide middelen (kas, bank, giro)	€ 20.000+	+
	€ 90.000	€ 90.000

Figuur 8: Een voorbeeld van een balans.

Winst- en verliesrekening

De winst- en verliesrekening of resultaatrekening is een overzicht van de opbrengsten en kosten over een bepaalde periode. De opbrengsten (de omzet) minus de kosten uit de gewone bedrijfsvoering is het bedrijfsresultaat. Het verschil tussen alle opbrengsten en kosten is het resultaat na belastingen (ofwel de nettowinst of het nettoverlies). De winst- en verliesrekening geeft inzicht in de gang van zaken bij een bedrijf in een bepaalde periode. De belangrijkste begrippen op de winst- en verliesrekening zijn:

Afschrijvingen

Jaarlijkse waardevermindering van de vaste activa (bezittingen).

Omzet

De omzet is het totaal van de opbrengsten voor een onderneming uit de gewone bedrijfsvoering. Na aftrek van de kosten blijft het bedrijfsresultaat over.

Kostenplaats

Een kostenplaats is een eenheid (afdeling, project of activiteit) binnen de onderneming waaraan in de boekhouding kosten worden toegerekend.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat, ook wel exploitatieresultaat genoemd, is het saldo van de opbrengsten (de omzet) en de kosten uit de gewone bedrijfsvoering. Dat wil zeggen: zonder financiële kosten, zonder buitengewone baten en lasten, en zonder belastingen.

Netto bedrijfsresultaat

Het netto bedrijfsresultaat, ook wel het resultaat na belastingen genoemd of netto winst, is het saldo van alle opbrengsten en kosten gedurende een periode. Dat wil zeggen: het bedrijfsresultaat vermeerderd met het saldo van de financiële kosten en opbrengsten, het saldo van de buitengewone baten en lasten, en vermindert met de belastingen.

Winst- en verliesrekening januari 2008

	Debet/kosten	Credit/opbrengsten
Inkoopwaarde omzet	€ 15.000	
Eigen Vermogen		€ 30.000
Salarissen	€ 5.000	
Huur	€ 2.000	
Overige kosten	€ 4.000	
Netto winst	€ 4.000+	+
	€ 30.000	€ 30.000

Figuur 9: Voorbeeld van een winst- en verliesrekening.

Kengetallen

Je kunt de financiële gegevens uit de jaarrekening analyseren met behulp van kengetallen:

Liquiditeit (kan onder bepaalde omstandigheden aan de verplichtingen voldaan worden).

Solvabiliteit (wat is de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van balanstotaal of het vreemde vermogen).

Rentabiliteit (verhoudingen tussen resultaat en vermogen).

Financiering

De financiering van de onderneming is de manier waarop het totale vermogen van de onderneming is samengesteld. Het gaat er dus om welk deel van het totale vermogen bestaat uit eigen vermogen en welk deel uit vreemd vermogen. En om welk deel van het vreemde vermogen bestaat uit langlopende schulden, en welk deel uit kortlopende schulden. De ondernemingsfinanciering is vooral van belang voor de solvabiliteit van de onderneming. Een veel gebruikt kengetal in deze is het hefboomeffect (met lagere rente vreemd lenen om hogere bedrijfsrendementen te behalen).

Met dank aan: Secretary management Institute